Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Pascual Uriarte

Amorebieta-Etxano, Bizkaia (1953)

Aurkibidea

Biografia

Etxanoko Asteitza auzoko Asteitza baserrikoa. Zornotzako toponimiako lekukotasunak batzeko grabaketan parte hartu zuen Pedro Larrinaga, Juan Luis Ormaetxe eta Juan Ignacio Irakulis etxanotarrekin batera.

Zintak

AMO-027

- **Proiektua**: Zornotzako toponimia
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Iruarrizaga, Rakel - Olabarri, Ane
- **Data**: 2007-11-03
- **Iraupena**: 15 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane
- **Emalea**: Olabarri, Ane

AMO-042

- **Proiektua**: Zornotzako toponimia
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Iruarrizaga, Rakel - Olabarri, Ane
- **Data**: 2007-11-03
- **Iraupena**: 76 min
- **Euskarria**: Audio digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane
- **Emalea**: Olabarri, Ane

Pasarteak

1. Asteitza baserria; txakolina eta sagardoa egin izan dituzte

- **Erref**: AMO-027/006
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:05:44. **Bukatu**: 00:08:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Pascual Uriartek "Astitxe" (Asteitza) baserriaren inguruko azalpenak ematen ditu. Garai batean txakolina egiten zen bertan, gero saltzeko. Sagardoa ere egiten zuten. Gaur egun oraindik etxerako egiten dituzte bai sagardoa eta baita txakolina ere. Baserri inguruetan haritz asko zegoen eta ikatza ere egiten zen etxetik nahiko gertu. Karobien aztarnak ere badaude. Baserria gainontzeko etxeengandik aparte zegoen eta Pascual umea zenean ez zuten ez argindarrik eta ez urik.

2. Asteitza baserri ondotik pasatzen zen andabidea

- **Erref**: AMO-027/007
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 00:08:27. **Bukatu**: 00:09:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Asteitza baserriaren ondotik andabidea pasatzen zen. Hildakoak hilerrira eramateko bidea izaten zen eta, oinezkoek erabiltzen zuten arren, errespetatu egiten zen. Hildakoak lepoan eramaten ziren. "Zordanbideak" ere bazeuden.

3. Garai bateko auzolana eta auzokoen arteko harremana

- **Erref**: AMO-027/009
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:09:34. **Bukatu**: 00:11:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Pedrok dio bizi-kalitatea asko hobetu dela, baina berak garai bateko auzolana eta auzokoen arteko giroa botatzen du faltan. Juan Inaziok ere lehen jendearen artean harreman handiagoa zegoela dio. Etxeetako ateak zabalik egoten ziren. Pascualek, adibide gisa, azaltzen du gari-jotzea auzolanean egiten zela, baserri batek besteari lagunduta.

4. Inguruko etxeak; Abadetxea

- **Erref**: AMO-042/006
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:06:42. **Bukatu**: 00:08:24
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:
Inguruko etxeak bertan bizi direnen abizenetatik ezagutu izan dituzte, nahiz eta etxeek beren izenak eduki. Goiriena, Abadetxea eta Zesteruena. Gerra aurretik nor bizi zen Abadetxean. etxeen inguruko azalpenak.

5. Etxanoko eskola; auzoaren mugak

- **Erref**: AMO-042/009
- **Iraupena**: 0:03:13. **Hasi**: 00:10:49. **Bukatu**: 00:14:02
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Etxanoko eskola auzokoen artean egin zuten: batzuek dirua ipini zuten eta beste batzuek esku-lana. Etxanoko auzuneak. Etxanoren mugak. San Martin mendia, ingurua eta ermita.

6. Zinturi, Bañera eta Antzarzubi toponimoak

- **Erref**: AMO-042/012
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:15:50. **Bukatu**: 00:17:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:
Aretxaga baserriaren inguruan dauden Zinturi eta Bañera toponimoen inguruko azalpenak. Bañeran ur sufretsuak zeuden eta bainuetxea egon zen garai batean. Beherago Antzarzubi.

7. Aretxaga baserria eta ondoko arte zaharra

- **Erref**: AMO-042/014
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:17:33. **Bukatu**: 00:19:01
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Aretxaga baserriaren ondoan 500 urte baino gehiago dituen arte bat dago. Juan Inaziok dio hutsik dagoela barrutik eta umetan haren barrura sartzen zela. Aretxaga baserriaren egitura; inguruetako zaharrena dela esaten dute.

8. Sagarnabekoa, auzokoen bilgune

- **Erref**: AMO-042/022
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:26:57. **Bukatu**: 00:29:28
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Garai batean Epaltza auzoko Sagarnabekoa baserriak (gaur egun galduta dagoena) taberna gisa funtzionatzen zuen. Bertako emakumea astoarekin joaten zen Zornotzara eta auzo guztiarentzako ogia eta ardo zahagia ekartzen zituen. Domeketan Sagarnabekoa baserrian elkartzen ziren auzokoak.

9. Etxanoko zenbait toponimo

- **Erref**: AMO-042/025
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 00:30:50. **Bukatu**: 00:32:19
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:
Etxanoko toponimia. Troken izenak: Abeletxe, Alakargeta. Lapurbaso basoa.

10. Etxanoko harrobiak

- **Erref**: AMO-042/027
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:33:13. **Bukatu**: 00:34:26
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Epaltza auzoan garai batean baserrietatik bizi zen jendea. Etxanoko harrobiak. Etxanoko harearekin eta harriarekin egiten ziren eraikuntza gehienak Bizkaian. Harea gorria, lanerako erraza.

11. "Astitxe" baserriko txakolina "Malespera"n saldu

- **Erref**: AMO-042/032
- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 00:38:33. **Bukatu**: 00:39:18
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:
"Astitxe" baserriaren bi sorok "mahastixe" dute izenean: Bekomastia eta Bazterreko mahastia. Berak ez du ezagutu, baina aurrekoek esaten dute garai batean txakolina egiten zela. Gero, San Antonio auzoko Malespera baserrian saltzen ei zen txakolina, taberna egon zen eta.

12. Larrene toponimoa

- **Erref**: AMO-042/034
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:40:13. **Bukatu**: 00:41:54
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
"Astitxe" baserria gainontzeko baserrietatik pixka bat aparte dago. Paskualek etxe berria egin zuen baserriaren ondoan eta hango toponimo baten izena jarri zion: Larrene. Toponimoaren inguruko azalpenak. Garai batean garia jotzeko erabiltzen zen leku hori. Inguruko basoetan ikatza egiten zela ere azaltzen du.

13. Larrabe, baserri esanguratsua

- **Erref**: AMO-042/036
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:45:01. **Bukatu**: 00:46:24
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Larrabe baserria esanguratsua izan zen auzoan. Bolatokia zuen. Eskolak ematen zituzten bertan auzokoentzat. Inguruko baserri-etxe zaharrenetakoa izango da. Senideak bizi ditu bertan. Larrabe ondoko toponimo bat: Eperzelai.

14. Etxanoko ermitak

- **Erref**: AMO-042/041
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 00:48:59. **Bukatu**: 00:50:47
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Etxanoko ermitak. Larreako zati handi bat Etxano da eta Orobion ere errekak banatzen ditu lurrak.

15. Etxanoko errekak

- **Erref**: AMO-042/042
- **Iraupena**: 0:02:32. **Hasi**: 00:50:47. **Bukatu**: 00:53:19
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:
Orobioko errekari "Oromiñoko erreka" esaten diote Etxanoko errekak. Karramarro asko egoten ziren.

16. Etxanon saskigile ugari

- **Erref**: AMO-042/045
- **Iraupena**: 0:00:43. **Hasi**: 00:56:11. **Bukatu**: 00:56:54
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak

Laburpena:
Etxanon saskigile asko egon ziren garai batean: Taju, Zurinagatarrak...

17. Tunturreko bidezidorra

- **Erref**: AMO-042/050
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:59:13. **Bukatu**: 01:00:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Etxanoko mendi edo tontorrak. Eskolara Tunturreko bidezidorretik joaten zirela azaltzen dute. Harrizko galtzada. Oinez ibiltzen ziren denera.

18. Epaltzako San Antolin ermita "tunturrean"

- **Erref**: AMO-042/052
- **Iraupena**: 0:00:32. **Hasi**: 01:00:59. **Bukatu**: 01:01:31
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:
Epaltza auzoan San Antolin ermita "tunturrean" (tontorrean) dago eta "tunturrera goaz" esatean, ermita dagoen lekura esan nahi dute.

19. Bizkargirako bidezidorra

- **Erref**: AMO-042/054
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 01:01:46. **Bukatu**: 01:02:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Santa Krutz egunean Etxanoko abadeak letania egiten zuen Bizkargiko ermitara. Bizkargira joateko bidezidorra. Zabale.

20. Torreburu; Esturo auzoa; harrobiak

- **Erref**: AMO-042/055
- **Iraupena**: 0:02:32. **Hasi**: 01:02:35. **Bukatu**: 01:05:07
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Lanbideak » Etxeginak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Oiz mendira joateko bidezidorrak: San Martinetik edo Txabolaondo-Esturo-Muniketa. Etxano eta Ibarruri auzoen muga. Torreburu baserriak elizaz Etxano, baina lur-sailak Ibarrurin. Hara bidean, Esturo auzoa. Hango jendeak Etxanoko harrobian lan egiteko joera. Bi harrobi zeuden: "Goiriena" eta "Gorriño".

21. Zordanbideak

- **Erref**: AMO-042/058
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 01:06:06. **Bukatu**: 01:08:04
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Zordanbidea hitzaren inguruko azalpenak. Bidea zegoen lur-sailaren jabea bat izan arren, baimena ematen zitzaien besteei pasatzeko. Liskar handienak zordanbideen kontura egon izan dira. Denborarekin utziz joan dira bide horiek eta lur-sailak eskuz aldatzean erabilera-ohiturak ere galdu egin dira.

22. Andabideak

- **Erref**: AMO-042/059
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 01:08:04. **Bukatu**: 01:08:58
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
"Andari-bideak" edo andabideak. Auzo guztiek izaten zuten andabidea, hildakoen gorpuak hilerrira eramateko. Garai batean lepoan edo gurdian eramaten ziren hildakoak. Etxanoko ortu santua.

23. Jolas-orduan elizpeko "hazurtoki"ko hezurrekin jolasean

- **Erref**: AMO-042/060
- **Iraupena**: 0:02:58. **Hasi**: 01:08:58. **Bukatu**: 01:11:56
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:
Etxanoko hilerria egin aurretik, elizaren azpian lurperatzen ziren gorpuak. Beraiek umeak zirenean atera zituzten hango aztarnak. Elizpeko "Hazurtokixe"n, era guztietako hezurrak aurkitzen zituzten. Eskolako jolas-orduan hara joaten ziren eta hango hezurrekin neskak beldurtu nahirik ibiltzen ziren. 48 neska-mutil ibiltzen ziren batera eskolan. Maistra egunero etortzen zen Bilbotik eta eskolan bertan bazkaltzen zuen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-31

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com